

ARTISTES LOCALS

DIBUIX, de Vinaixa

L'ENIGMA DE LA COMARCA

Una cosa tan normal com la comarca, tan arrelada a l'esperit i al llenguatge dels catalans, que té categoria de fet ancestral i congènit, a les mans dels nostres teoritzadors i tècnics s'ha convertit en una cosa fantasmal, en un concepte esfumadís i maleable.

L'historiador i el geògraf l'han trobada imprecisa i indòcil, l'home de lleis l'ha trobada mutil·lada i inorgànica, a l'economista li ha semblat irracional i anacrònica i el polític ha trobat la comarca, llunyana, complexa i existent.

La suma d'aquests elements ha de donar, necessàriament, un producte híbrid, un resultat desconcertant.

Mentrestant, la comarca, perenne en la seva essència i activa en la seva permanència vital, s'afirma en la consciència i en la realitat de la nostra terra.

El primer element que va aparèixer en la gestació orgànica de Catalunya, fou la comarca i aquesta subsistirà en els trets definitius del perfil, per damunt de desviacions transitòries i a desgrat de passatgeres i incòmodes deformacions.

El malaguanyat Bofill i Mates ens ha llegat una idea precisa i orientadora pertocant a l'essència de la comarca: «La comarca és la infantesa, l'entranya misteriosa i la reserva atàvica dels pobles».

Es lògic, doncs, que els pobles joves, com els del continent americà, no tinguin comarques ni problemes comarcals, perquè no tenen infantesa. No tenen sediment tradicional ni caràcter propi.

Les varietats, els ingredients nacionals de Catalunya, tenen un basament i una jerarquia que són introbables en un país sense història, en una societat improvisada, nodrida de materials humans trasplantats i heterogenis. Per això quan les necessitats de governament han obligat els Estats Units a constituir uns Estats i a la República Argentina a crear unes Províncies, trobem natural que un criteri convencional i geomètric hagi presidit llurs divisions político-administratives.

Per bé que sigui absurd, el mateix criteri convencional i actualista prepondera a Catalunya en aquest moment, que, si més no, és propens per a emmotllar la textura natural de la nostra terra. Una observació dels preliminars conduents a la divisió oficial del nostre territori, ens mostra que en lloc d'aprofitar la conjuntura per a realitzar la consagració comarcal, aspiració popular ben notòria i providència que seria justa i assenyada, hom es decanta a substituir la província i el partit judicial per uns organismes igualment convencionals.

El respecte als interessos creats, és l'argument amb el qual hom preté justificar la perpetuació d'una anomalia. Amb la qual cosa és evident que no serà consagrat el fet comarcal sinó el fet anti-comarcal, puix que aquest darrer és el que ha creat els interessos que hom vol respectar.

¿Que és tasca lenta i difícil la de reconstruir unes comarques secularment mixtificades? Evidentment, però tasca necessària i aspiració irrenunciable.

Hom ha dit encara que si arribéssim a reconstituir les nostres comarques, aquestes no serien utilitzables com òrgans de l'administració pública. Això, que suposa una idea preconcebuda sobre el tipus d'organització política interna, ens posa en el cas de recordar una norma fonamental de bon govern: Que no són les lleis que han d'emmotllar i subjectar els pobles, sinó que les lleis s'han d'ajustar a les característiques de cada país.

FRANCESC GLANADELL.

I ara, alerta, que el sol ja està al punt dolç. Tombeu-vos, si us plau. A poc a poc, amb un cert aire d'encís... Tombeu-vos i descobriu-vos, perquè l'espectacle d'aquesta terra que es descolga, que s'extremeix de plaer i que s'abranda com una gran custòdia d'or, té quelcom de sagrat.

I bé; ara obriu els ulls. I aquí, als vostres peus, us presento la meravella del Vallès.

JOAN SANTAMARIA